

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית

וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: יוסף	שם משפחה: קאלו
---------------	----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם נעורים:	בלועזית Kalo	שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: קאלו
תאריך לידה: 8/9/33	מין: זכר	שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: יוסף
ארץ לידה: בולגריה		מקום לידה (ישוב, מחוז): סופיה
שם פרטי ושם נעורים של האם: אסתר בני		שם פרטי של האב: בנימין
ארץ המגורים: בולגריה		מקום מגורים קבוע לפני המלחמה : סופיה
חבר בארגון או בתנועה: לא		השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: יסודי
מקצוע לפני המלחמה: תלמיד		מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): סופיה, רוסה, קיוסטנדיל
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
תאריך השחרור:		מקום השחרור:
לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?		האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?
שם האנייה (אם עלה בדרך הים): פן יורק (קוממיות)	שנת עליה: 1948	מקומות/מחנות בדרך לארץ: אין

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון):

נולדתי בשנת 1933 בעיר סופיה בבולגריה. ארץ מדהימה ביופיה עם אנשים עמלניים, פשוטים ואוהבי בריות. המיעוט היהודי היה חלק מהקהילה באופן שווה ואני לא זוכר שהיו אפילו או הערות גזעניות כלפינו. בזמנו, הקהילה היהודית מנתה 40,000 יהודים וסופיה הייתה המרכז העיקרי שלהם. משפחתי ואני גרנו יחד אצל סבי וסבתתי מצד אימי ברחוב סרדנגורה בסופיה. לא רחוק מהבית היה בית כנסת מפואר מאוד, אחד המפוארים באירופה, שאבי ואני היינו פוקדים אותו מידי שבת. עד היום בית הכנסת מסמל בעיני את הימים היפים בבולגריה ואת האהדה שהיהודים זכו לה בעבר, אהדה שהוכיחה את עצמה גם בתקופת מלחמת העולם השנייה.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביודנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

עם פרוץ המלחמה הגיעו לבולגריה ידיעות ראשונות על פגיעות ביהודים. תחילה לא הרגשתי דבר והמשכתי ללמוד בבית הספר ללא כל אפליה. יחד עם זאת, היה לי ברור כי ברגע האמת הבולגרים צרכים להיות נאמנים לגרמניה כיוון ששתי המדינות היו בנות ברית. למרות הברית, ממשלת בולגריה סירבה לשלוח את היהודים למחנות ריכוז. יום אחד מלך בולגריה נפגש עם היטלר ואמר לו שהוא לא מוכן לשלוח את היהודים למחנות. הוא מעולם לא חזר אותה פגישה, יש האומרים שהוא הורעל במטוס בדרך חזרה לבולגריה.

בתקופת המלחמה הורי היו עובדי כפיים ופרנסו את המשפחה בכבוד. אבי עבד במפעל טקסטיל ואימי הייתה אישה נמרצת ולמדה תפירה במקום לימודים בסיסיים בבית הספר. במאי 1940, יהודים רבים יצאו לרחובות כדי למחות על יחס השלטונות לקהילה היהודית. שוטרים רבים פרצו להפגנה כשהם מצליפים לכל עבר ופוגעים בכל אחד שנקלע לדרך. את התמונה הקשה הזו אני אזכור כל חיי. ב-1941 אבי גויס לעבודות כפייה ואמי הפכה למפרנסת היחידה. הייתי זוכה לבקר אותו רק פעם בשנה: במהלך הביקורים היה יחס הוגן והדדי בין בעלי הדרגות, אך בביקורי האחרון המקום כבר קיבל את כל הסממנים של מחנה ריכוז. ב-1942 מצב היהודים הלך והחמיר: על כל יהודי מעל גיל 10 היה ללבוש טלאי צהוב. אני זוכר את תחושת המצור, היה מותר לצאת לקניות רק בשעות מסוימות, ותחושות הלחץ והחרדה שאפפו את המבוגרים הגיעו גם אליי.

במרץ 1943 יהודים החלו לקבל צווי גירוש מסופיה. תוך 72 שעות היינו צרכים לפנות את כל תכולת ביתנו. מייד בלילה הראשון הקימו שוק ובו יהודים רבים מכרו את החפצים שלא היו יכולים לקחת איתם בהמשך. כילד לא הבנתי מה קורה ופשוט הצטרפתי ל"חגיגת השוק". כעבור יומיים הבית היה ריק לחלוטין וכל שנשאר הוא מזוודה אחת עם כל חפצינו העיקריים. אמי החזיקה בידיה את אחותי שהייתה בת כמה חודשים ואת המזוודה ונסענו בעגלות לרכבת. כשהגענו לתחנה משפחתי התפצלה ואני נשארתי עם אימי, אחותי וסבתתי. הנסיעה הייתה ארוכה ומיגעית, ולהפתעתי הרבה כשהגענו גילינו אנשים מאירי פנים שניסו לסייע לנו. הגענו לבית חדש ובעלי הבית היו נוצרים שנתנו לנו יחס חם ואוהב- מה שאני לא יכול להגיד על ילדי השכונה, שהיו פשיסטים והרביצו לי מעצם היותי יהודי ובגללם הייתי חוזר הביתה חבול ופצוע.

מול הבית שלנו היה בסיס צבאי של הגרמנים, ועל הגגות הותקנו מקלעים כבדים. אמנם לא הבנתי אז את משמעות הקולות והמראות, אך אין ספק שהם השאירו בי רושם עמוק. מידי יום בשווי מבית הספר הייתי עוזר לאמי לפרנס את המשפחה. מזון היינו מקבלים באמצעות תלושים. כעבור שלוש שנים אבא הגיע לבקר אותנו. הוא ידע איפה אנחנו גרים בזכות שהיינו מתכתבים מפעם לפעם ומתעדכנים.

ב-1944, רכבות עמוסות בחיילים גרמנים הגיעו לאזור. חיינו בחוסר בטחון מוחלט, הרחובות התרוקנו מאנשים ולא ידענו מה קורה בחוץ. שמענו הרבה יריות אך לא ידענו מי יורה על מי. ביום הולדתי ה-11 נכנס הצבא האדום לעיר במטרה להציל אותנו. באותה שנה יצאנו סבתי ואני לחפש את בנה. אני זוכר את הפחד החרוט בי למשמע הפצצות ולמראה אנשים בורחים לכל כיוון. ב-1945, עם סיום המלחמה, חזרתי לסופיה וללימודים בבית הספר. העיר הייתה הרוסה, חבולה ושוממת.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

כשהייתי בן 13 התחלתי להשתתף בתנועת הנוער הציונית ובהמשך גם הצטרפתי לשומר הצעיר. הייתי מגיע לפגישות בהנחיית פעילים מהארץ שעוררו בי את הרצון העז לעלות ארצה.

בספטמבר 1948 הגיע היום המיוחל, יום העלייה לארץ. ארזנו את כל תכולת ביתנו והגענו לתחנת הרכבת, שם פשפשו בחפצינו כדי לבדוק שאנו לא לוקחים חפצים יקרי ערך. נסענו ברכבת 3 ימים ואני ישבתי על המדף שבו שמים את המזוודות.

בדרך המזון אזל והמשפחות חילקו בניהן את מה שנשאר. לא חשתי התרגשות או פחד אבל השתוקקתי כבר להגיע. כשהגענו לעיר בקרה עלינו על אנייה שנקראה "פן יורק", לימים "קוממיות". על האנייה עלינו רק בלילה כדי שלא יתפסו אותנו, ונשמענו להדרכת אנשי הג'וינט ואנשי ארגון ההגנה. היינו מקבלים מזון בסיסי בלבד ואנשים רבים סבלו בדרך ממחלות ים. מידי פעם, בחושך, הייתי מצליח להתגנב למעלה לשאוף מעט אוויר. הפלגנו כך כשבוע ימים. כשסוף סוף הגענו למפרץ חיפה, נאלצנו להשאר על האנייה כיוון שמטוסים בריטים חגו מעלינו כדי להשאיר אותנו מחוץ לארץ הקודש. בסופו של דבר הורדנו מהאנייה והובילו אותנו לרכבת לפרדס חנה.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

כשהגענו לפרדס חנה גרנו באוהלים במשך 3 שבועות. להפתעתנו, לראשונה מאז תחילת המסע המפרך שלנו, קיבלנו מיטות. מדי יום היו קוראים לנו להוציא תעודות כדי לקבל שיבוץ לישובים אליהם נישלח על בסיס מקום פנוי. האחראיים עלינו דיברו עברית בלבד ורק מעטים מאיתנו הבינו מה הם אומרים. בתור ילד לא הבנתי מה קורה אבל שמחתי מאוד להיות בארץ ולראות את הנוף הירוק של הפרדסים. התנאים במחנה היו טובים למדי, אמנם אכלנו בעיקר לחם ומרגרינה אבל את זה היה בשפע כך שלא סבלנו מרעב.

בגיל 15 נפרדתי ממשפחתי, עברתי לאוהל של השומר הצעיר והצטרפתי לגרעין עליית הנוער של יוצאי בולגריה. משפחתי התלבטה, האם לעבור לירושלים שהייתה אז במצור או לעבור לטבריה. לאחר ההבנה שכבר עברנו מספיק מלחמות הם החליטו לעבור לטבריה. הגענו על משאית, ולאחר שוידאתי שמשפחתי מיושבת ומסודרת חזרתי למחנה.

יום אחד נשלחנו חברי לתנועה ואני לעין החורש. כל ארבע חברים קיבלו צרף. במהלך היום עבדתי במסגרייה, למדתי עברית ועוד כמה מקצועות כלליים. בערבים היינו נפגשים לריקודי עם ולהרצאות בנושאים שונים. סך הכל תקופה זו זכורה לי כטובה מאוד. אמנם לא היו לנו מספיק בגדים כדי לעבור חורף מושלג וקשה, אך היינו צעירים וחזקים! המדריך שלנו היה אבא קובנר, איש המחותרת בורשה. ההווה היה חיובי, היינו עצמאיים ונהגנו לחגוג עד השעות הקטנות של הלילה. אני זוכר איך היינו מתגנבים רעבים לחדר האוכל ואוכלים את שאריות השמן מהמחבתות. בהמשך גם גנבנו סלילי חימום, התקנו אותם בפלטות גבס והכנו טוסטר מאולתר. לאט לאט החבורה שלנו החלה להתפרק וילדים רבים עברו לגור עם הוריהם – כך גם אני.

ב-1951 התגייסתי לחיל התותחנים. לאחר ששברתי את הרגל נשלחתי לקורס של שוטרים צבאיים. בינואר 1954 התחלתי לעבוד במפעל "ספן". תחילה עבדתי במסגרייה ושש שנים לאחר מכן הגעתי לתפקיד מנהל אחזקה. בנוסף לעבודתי עסקתי גם בעינייני ציבור. הייתי יושב ראש ועד העובדים, ואמנם עבדתי כמעט כל היממה אך הרצון לתת היה כל כך חזק עד שהעומס לא הפריע לי. חונכתי על ערכים של עבודה, והכסף היה רק אמצעי ולא המטרה.

את אישתי הכרתי בביקור מקרי שלי בגבעת ברנר, שם עבדה כגוננת. כעבור חצי שנה, בשנת 1975 התחתנו. את ירח הדבש שלנו בילינו בטיול שורשים באירופה. מאז ומתמיד רציתי ארבע ילדים כדי שיפיצו כמה שיותר את שם משפחתי שהצטמצם במלחמה. לצערי, לא תמיד הייתי בבית עם ילדיי כיוון שהייתי צריך לעבוד ולפרנס את משפחתי. היום אני יוכל לומר, שהשנים לצידה של אישתי הפכו אותי מהאדם הסגור והמופנם שהייתי בעקבות המלחמה לאדם רך ואוהב. כל חיי עבדתי במפעל והשקעתי במשפחתי וילדיי. אני איש של עבודה אחת, אישה אחת, משפחה אחת – זה האושר האמיתי בחיי.

ראיון: ג'נה אלבז

טבריה, יוני 2013